

Behöver Sverige ingen migrationsminister?

Avgående integrationsministern Erik Ullenhag är orolig i P1 Morgon (7/10) över att ingen efterträder honom på posten. Nyttillträdda arbetsmarknadsministern Ylva Johansson försäkrar att integrationsfrågan finns högst upp på alla ministrars prioriteringslistor.

Hur är det? Vilken strategi ger tydligast signaler: migration, integration, asylmottagning är och ska vara ryggraden på *alla* departement, för *hela* regeringskansliet. Eller att ha ett departement med samlat grepp över denna vårt lands stora ödesfråga. För samtidigt finns det en jämställdhetsminister i en "feministisk regering" med 50/50 män/kvinnor. Hur kommer det sig att det behövs?

I ljuset av det politiska läget, när SD tar mängder av billiga poäng, borde inte en samlad, fördjupad diskussion pågå på högsta nivå? Borde inte erfarenheter samlas, kunskap tas fram och strategier utarbetas för att serva utförare av den svenska politiken – i alla myndigheter, ut i minsta kommun och landsting? Borde inte Migrationsverket ha ett eget departement att jobba mot?

Migrationsverket ska dels ge tillstånd för arbetskraftsinvandring, där det gång på gång visat sig att utländsk arbetskraft utnyttjas. Dels se till att tusentals flyktingar kan tas emot i Sverige. Tjata, tigga och be trilslande kommuner. Leta, granska och godkänna eller döma ut flyktingförläggningar av varierande kvalitet. Göra utredningar av asylskäl, utan att människor blir hängande alltför länge i tröstlös, nervös väntan.

I det här känsliga politiska läget finns det olika vägar samhället kan slå in på. En leder till större motsättningar och utanförskap. En annan till ökad integration i ett nytt

mångkulturellt modernt samhälle. Behövs verkligen ingen sammanhållande politisk kraft som orkestrerar detta arbete framåt?

I det område av Västra Götaland där jag bor samverkar 14 kommuner i Fyrbodlas kommunalförbund. Där håller man just på att tillsätta en integrationsstrategi för att underlätta för kommunerna att samverka. Är det så regeringsmakten tänker? Att initiativen ska tas mera decentraliserat? Är det rent av dags för ett ännu mer uttalat underifrånperspektiv i integrationsarbetet framöver? Kommer civilsamhällets nätverkande och grannsamverkan att få större utrymme? I min hembygd har vi sett kraften av integration i praktiken i det nätverk av grannar och aktiva, som bildades runt Bokenäs asylboende (hösten 2012-våren 2014). Misstänksamhet och ovilja vändes till aktivitet och samarbete, till fest och gemenskap, till hjälp, stöd och vänskap. Vi har sett det ske i Bokenäs, vi har sett det fylla våra vardagliga svenska liv med ny mening. Vi vet att det har skett på andra ställen. Vi vet att det går att få till om och om igen.

Men HUR kan det göras? – utan att alla var och en på sitt håll ska uppfinna samma hjul om och om igen? Hur kan processer utvecklas i dialoger på "gräsrotsnivå", individer och grupper emellan? Med fullt stöd och backning från kommunledning, från regionledning, från stat, myndigheter, organisationer.

För ska vi lyckas med den enorma utmaning vi antagit, som det land i Europa som tar emot flest asylsökande sett till invånarantal, så måste vi lyckas i närsamhället, i grannskapet. Innan det ens är dags att börja söka jobb. Och ska det bli annat än idealistiska inhopp behövs uppbackning och resurser, för att kunna skapa kontinuitet och stabilitet. Ideella krafter måste få stöd av mera bärande strukturer. För att – direkt – kunna gå från misstänksamhet och motstånd till mellanmänniska nära möten.

Statsmakterna med hjälp av forskningen behöver mera systematiskt granska: VAD gjorde att man lyckades på den och

den platsen? HUR skapas integrerande processer som bär nyanlända individer och grupper hela långa vägen till eget boende och jobb, ändå in i det svenska samhället? Hur passar storstädernas lösningar på mindre orter och på landsbygden? Och tvärt om.

Det finns så många goda exempel lite varstans i landet, så många positiva erfarenheter, så mycket kunskap att söka, sätta samman för att sen föra ut och lära av. Bara ökad kunskap kan mota främlingsrädslan, ökad närhet, fler positiva och utvecklande kontaktytor.

Du kan inte bli rasistisk mot dina vänner.

Jag tänker också att Migrationsverket behöver redskap som inte bara handlar om att placera flyktingar mer eller mindre framgångsrikt, utan också leverera modeller, inspiration till hur man kan skapa förutsättningar för att inte bra ta emot flyktingar utan att också göra det på ett bra sätt!

Hur lyckas Migrationsverket och kommunerna ge information och kunskap som inspirerar, som skapar nyfikenhet och välkomnande attityder? Vad behövs av "förberedande arbete" för att placeringar ö h t ska bli framgångsrika?

Har Sverige rätt "mottagningsrutiner" i ett lite större generellt perspektiv? Hur viktigt är kontinuitet och större trygghet runt hela processen? Som handlar om osäker väntan på livsavgörande besked.

Hur möter man personer som upplevt tragedier och stor sorg? Även det kan vara skrämmande och skapa avstånd. I onödan är vår erfarenhet. Om man får lära sig något om det, om man får utrymme för frågor, för sin oro... inte i medierna, utan tillsammans i mötet med personer som själva "landat" och fått ett nytt liv i Sverige, från frivilliga som tog emot, kunskap om hur lite som vill till – egentligen.

Och vilka "vinsterna" är. Hur en trakt kan berikas, inte hotas!

För vi ska inte glömma att de flesta inte är mera traumatiserade än att de – ur djupet av sina hjärtan – är lättade och tacksamma över att ha överlevt, klarat sig undan

krig, katastrofer och förföljelse, tagits emot i ett demokratiskt land "med snälla människor". De är positiva, nyfikna och fulla av energi, många unga och starka. De vill snabbt få lära sig det nya språket, hur vi lever och framför allt kunna ge tillbaka. Alla talar om det!

Och vad gör vi? Lämnar de flesta i lång sysslolös påfrestande stand by.

Borde vi inte ha en nationellt samlande, inspirerande, styrande funktion som drev all denna verksamhet framåt?

Bort från främlingsfientlighet och rädslor. Mot ett rikare, tillgängligare, medmänskligare Sverige?

Maria Wallin

maria.wallin[at]socialpolitik.com